

DE NORD A SUD

UN-I-VERS poètic a Benifallet

Xavier Garcia
escriptor

Entre els bombardeigs reals i metafòrics del nostre món, es veu que encara hi ha temps perquè alguns escriguin poesia i altres l'escollin. És el que passarà aquest cap de setmana en el segon any que se celebra la Festa Poètica UN-I-VERS, a Benifallet (Baix Ebre), amb presència de recitals, trenta espectacles de poesia, teatre i música, i l'homenatge i record a tres grans poetes de la nostra àrea.

Aquests són: Joan Salvat-Papasseit, en el centenari de la seva mort; Vicent Andrés Estellés, als cent anys del seu naixement; i Gerard Vergés, als deu de la seva mort. Tots tres tenien alguna relació, familiar o de proximitat, amb aquestes Terres de l'Ebre: la mare de Salvat era de Miravet, al nord de Benifallet, sobre el mateix riu; Estellés, valencià de Burjassot, corria per Tortosa, conscient que entre Catalunya i el Regne de València hi havia profunds lligams històrics, lingüístics i culturals des que Jaume I, el 1.149, decidí, amb catalanets de Lleida i Occitània, emprendre la conquesta d'aquests territoris a la moreria. I Gerard Vergés, tortosí pels quatre costats, analista clínic i de l'ànima humana, va ser un intel·lectual de

primera dimensió molt complet: poeta, prosista, traductor, crític, gran lector.

Vull dir que amb aquest menú les hores poden passar plàcides, entretingudes i instructives, amb temps per tot: si uns, potser ja saciats de tant de vers, volen remullar-se, cap problema, tenen l'Ebre a tocar; si altres tenen gana d'anguila o de baldana d'arròs o de ceba, tenen Cal Panxo, el Xiringuito o Cal Pepo; si els de més enllà volen fer anar la cama tenen l'antic Balneari de Cardó a prop, un rosari d'ermites i coves, com la Meravelles, i al marge esquerre del riu, el Passeig de les Moreres, una coberta vegetal on tan bo és deixar-se anar veient com l'Ebre baixa suaument cap al mar.

Com fa un any, tinc previst tornar a Benifallet i reveure com reciten, canten i s'expressen tipus tan singulars, i alhora populars, com Arturo Gaya, el genial Quico el Célio que, amb La Simpàtica Produccions, organitza aquest enrenou; com Andreu Subirats, poeta, professor i traductor, el nostre François Villon; o el també tortosí Josep-Ramon Roig, amb una verbositat igualment expressiva; també Tomàs Camacho, d'Alcanar, nadiu de Ponferrada, que

versificà els àngels, que ens parlà de la mètrica japonesa dels *haikus* i que, des de la docència, ha organitzat tertúlies literàries, escoles d'estiu i combats ecològics, com la Gran Processó -vestit de cardenal- contra la plataforma de gas del Castor, davant les costes del Delta, que tants terratrèmols ocasionà a les sofertes poblacions.

pectacle *La poètica del cos*. I músics, com Jordi Martí, de Cambrils, crec, que l'any passat, ell sol, armat de tres o quatre instruments a sobre, va animar els carrers en unes escenes dignes de Fellini, amb els veïns traient el nas pels balcons, i que ara presentarà les Nits de cabaret poètic al Passeig de les Moreres.

En aquest ambient agroforestal,

Hi haurà aquests poetes i tants d'altres, com Andreu Alanyà, dels secans de Batea (Terra Alta), i *teatros*, com Joan Faneca, cognom de clares ressonàncies benifalletes, cofundador del mític grup de teatre Vol-Ras, que presentarà l'es-

tepari i fluvial, no és qüestió de vestits llargs de nit, de compliments ensucrats ni de rígides normes d'una educació impostada. *Lentregent* és franc, cordial i entusiasta, i uns i altres presenten les seves creacions o anuncien les futures. Sempre m'hi

he trobat molt bé. Vull dir que, amb tots els respectes, això no són les "Nits de Pedralbes", ni els concerts de Peralada o els antics "suquets" de Portabella a l'Empordà, on reunia empresaris, polítics i escriptors, naturalment d'esquerres, que la resta de l'any tractaven de fer-se un lloc entre la més alta classe dirigent, estel·lats Jocs Olímpics.

Cada cop que entro a Benifallet, penso en Salvador Videllet, que el 1907 salvà 80 persones de la gran riuada de l'Ebre, en Paco Cots Alcoverro, que el 1960 s'oposà al pantà de Xerta que anegava aquestes hortes de ribera, en Javier Ferré, empresari i activista, casat amb una neteja de Videllet, Mercè, i en Josep Sánchez Cervelló (URV), de Flix, gran documentador de la història de l'Ebre, casat, justament, amb una noia Faneca, del poble, alhora professora d'Història, a Tarragona.